

ชื่อวิทยานิพนธ์	การพัฒนาประเทศไทยให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุ
ผู้เขียน	นางสาวอรลักษณ์ ชิดเชี่ยว
สาขาวิชา	การจัดการการบริการและการท่องเที่ยว (หลักสูตรนานาชาติ)
ปีการศึกษา	2550

บทคัดย่อ

ในปัจจุบันการท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุสร้างความสนใจให้กับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทั่วโลก ซึ่งเป็นผลมาจากการเริ่มต้นเกษียณของกลุ่มประชากรที่เกิดหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 (Baby Boomers) ประชากรมากกว่า 450 ล้านคนเกิดในทั่วโลก รวมทั้ง 78 ล้านคนในประเทศอเมริกา ซึ่งส่งผลให้กลุ่มผู้สูงอายุมีศักยภาพในการท่องเที่ยว โดยเฉพาะในกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว ซึ่งมีกำลังซื้อสูงเพียงพอที่จะเดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศ

ประเทศไทยมีศักยภาพในการพัฒนาให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุ ด้วยชื่อเสียงที่ดีของการต้อนรับแบบไทย รวมทั้งแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมที่หลากหลาย ได้แก่ ทะเลภูเขา สถาปัตยกรรม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ รวมทั้งการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังขาดนโยบายการประสานงานเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวสำหรับตลาดผู้สูงอายุนี้

งานศึกษานี้จัดทำขึ้นมาเพื่อพัฒนาและส่งเสริมประเทศไทยให้เป็นสถานที่ที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ เพื่อตอบสนองความคาดหวังและพฤติกรรมกรท่องเที่ยวของกลุ่มตลาดนี้ งานวิจัยนี้ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ 3 ประการ ได้แก่ (1) เพื่อศึกษาตลาดการท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุในประเทศไทยในปัจจุบัน (2) เพื่อทำความเข้าใจถึงแรงจูงใจในการท่องเที่ยว พฤติกรรมกรท่องเที่ยว และความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ และ (3) แนะนำแนวทางการตอบสนองและพัฒนาการท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุในประเทศไทย งานวิจัยนี้มุ่งเน้นศึกษาในปัญหาต่างๆ ได้แก่ การเติบโตของตลาดผู้สูงอายุ แรงจูงใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ พฤติกรรมกรท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ ความต้องการและข้อจำกัดของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ (เช่น ข้อจำกัดทางกายภาพ ข้อจำกัดด้านข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีสมัยใหม่) และการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในประเทศไทยในปัจจุบัน

ข้อมูลในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative data) และ ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative data) ซึ่งได้มาจากการใช้เครื่องมือการวิจัย 3 รูปแบบ ได้แก่ แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการสังเกตการณ์ ข้อมูลเชิงปริมาณได้มาจากการแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง คือนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่มีอายุ 55 ปีหรือมากกว่า ใน 3 จังหวัดที่

ต้องการศึกษา ได้แก่ กรุงเทพฯ ภูเก็ต และเชียงใหม่ แบบสอบถามประกอบด้วย ข้อมูลประชากร ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยว พฤติกรรมการจัดสรรการท่องเที่ยว แรงจูงใจในการท่องเที่ยว พฤติกรรมการท่องเที่ยว ความต้องการในการท่องเที่ยว และความพึงพอใจในการท่องเที่ยวของประเทศไทย ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพได้มาจากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ รัฐบาลและองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในประเทศไทย

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวผู้สูงอายุพึงพอใจกับการท่องเที่ยวในประเทศไทย ถึงแม้ในปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีแบบแผน โครงการ หรือการให้บริการของรัฐบาลหรือหน่วยงานเอกชนที่เฉพาะเจาะจงสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับ “ความปลอดภัย” เป็นอันดับแรกและนิยมเดินทางเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุมีลักษณะเฉพาะในการเป็น “repeater” ซึ่งเป็นผลมาจากความสามารถในการท่องเที่ยวของกลุ่มนี้ ทั้งความสามารถทางการเงินและเวลาว่าง นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุส่วนใหญ่จัดสรรการท่องเที่ยวด้วยตัวเอง โดยใช้วิธีในการจองหรือซื้อสินค้าการท่องเที่ยวต่างๆแตกต่างกันขึ้นอยู่กับชนิดของสินค้านั้นๆ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เดินทางกับคู่ชีวิตหรือครอบครัว และนิยมพักในโรงแรมเนื่องจากสามารถไ้ว่างใจในการให้บริการและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ ค่าเฉลี่ยจำนวนคืนที่พักของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุคือ 12.25 คืน ซึ่งมากกว่าค่าเฉลี่ยจำนวนคืนที่พักของกลุ่มอายุอื่นๆ ในส่วนของค่าเฉลี่ยค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุก็มากกว่ากลุ่มอายุอื่นเช่นกัน ผลการศึกษาได้บอกถึงส่วนที่ควรได้รับการปรับปรุงเพื่อเพิ่มความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ได้แก่ มาตรฐานในด้านของสุขอนามัย การอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สาธารณูปโภค การสื่อสาร คุณภาพของการให้บริการของบริษัททัวร์ เป็นต้น จากผลการศึกษา ข้อเสนอแนะจากงานวิจัยสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประการ ได้แก่ การเพิ่มความ

พึงพอใจของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุต่อการท่องเที่ยวในประเทศไทย และการสนับสนุนประชาสัมพันธ์ให้ประเทศไทยเป็นสถานที่ท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ โดยการใช้หลักการตลาดที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือประสานงานจากส่วนต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อผลการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ การท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ กลุ่มประชากรที่เกิดหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 ประเทศไทย

Thesis Title	Developing Thailand as a Senior Tourist Destination
Author	Miss Oraluck Chidchio
Major Program	Hospitality and Tourism Management (International Program)
Academic Year	2007

ABSTRACT

Senior tourism is a fast-growing form of tourism which has attracted the attention of the tourism industry around the world. An important reason for the recent growth of the industry is the start of retiring of baby-boomers generation born in the years after WWII - over 450 million worldwide, including 78 million in the US. As they retire they face free time available for travel, longer life expectancy, and in most developed countries their purchasing power is high enough for them to afford overseas trips.

Thailand also has the capacity to develop as a senior tourist destination due to the good reputation of Thai hospitality, the variety of tourism attractions and available activities, the offer of beach, mountain, rural and urban tourism options, the existing image of Thailand as a health tourism destination, etc. However, Thailand lacks a coordinated policy for developing further the senior tourism market, and may be underutilizing its potential as a senior tourism destination.

Therefore this research has been designed to develop and enhance Thailand as the senior tourist destination responding to the expectations and behavior of this cohort. The objectives of the research are: (1) Investigate the existing senior tourism market in Thailand; (2) Gain insight in the travel motivation, preferences and behavior of senior tourists; and (3) Suggest guidelines for responding to the specific needs of senior tourists and developing Thailand as an attractive senior tourist destination. This research has focused on several main areas including: the rapid growth of the senior market; motivation, behavior and needs of senior travelers; limitations of senior travelers such as physical condition and low level of technology adoption; and existing tours and activities for senior tourists in Thailand.

A mixed methods approach has been adopted including questionnaires, interviews, and observations. The quantitative data was generated by questionnaire distributed to senior international tourists aged over 55 years who traveled to three major tourist destinations in Thailand: Bangkok, Phuket and Chiang Mai. The respondents were requested to fill in demographic information, current trip information, trip arrangement behavior, traveling motivation, behavior and preferences, as well as their perception of tourism in Thailand. The qualitative data was collected from in-depth interviews with senior tourists and representatives of the public and private sectors involved in hospitality and tourism in Thailand.

The results indicated that senior tourists were satisfied with existing tourism in Thailand, in spite of the lack of specific plans, programs or services provided for them either by government and private sector. The main concerns of senior tourists are related to “safety”, and their main reason to travel is just relaxation. Senior tourists also have unique characteristics as “repeaters” which indicates the potential of available time and financial status. Most senior tourists arranged the travel plans by themselves by using different booking options depending on the type of products. Most traveled with spouse or family and preferred to stay in hotel or resort with full facility. Their average length of stay was 12.25 nights - longer than the average length of stay of foreign tourists in the country, and their average spending was also higher. This research also identified some areas for improvement, such as standards of hygiene, nature preservation, infrastructure, communication skills, and service quality of tour operators and agents. Based on the results, recommendations are drawn into two areas, to improve the satisfaction of senior tourists and to promote Thailand as a senior tourist destination by using efficient marketing strategies which need the proper collaboration of all stakeholders for more efficient results.

Key words: Senior Tourism, Senior Tourists, Baby Boomers, Thailand